

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1127/2563

ธนาคาร ส.โจทก์ บริษัทรักษาทรัพย์สินฯ พ. โดยบริษัทบริหารสินทรัพย์ฯ ข. ผู้เข้าสวมสิทธิเป็นคู่ความแทนเจ้าหนี้ นาย ธ.จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 96, ป.วิ.พ. มาตรา 142, พ.ร.บ.จัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. 2542 มาตรา 28, ป.พ.พ. มาตรา 193/27, ป.พ.พ. มาตรา 748, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 100, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 104, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 6, พ.ร.บ.จัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. 2542 มาตรา 28/2

ย่อ / หลักกฎหมาย

คดีนี้เจ้าหนี้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในมูลหนี้ขายลดตัวเงิน คำประกัน ตัวสัญญาใช้เงินและจำนำ จาก กองทรัพย์สินของลูกหนี้ในฐานะเจ้าหนี้มีประกันตาม พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 96 (3) จากการขายทอดตลาดหน่วยลงทุนกองทุนรวมสหธนาคารเอกปันผล 3 ทรัพย์สินจำนำที่นำมาเป็น ประกันหนี้ของ ธ. หนี้ตามสัญญาจำนำดังกล่าวจึงเป็นหนี้อุปกรณ์ที่มีขึ้นเพื่อเป็นประกัน การชำระหนี้ประธานคือ หนี้ตามสัญญาขาย/ขายลดตัวเงินที่ ธ. ทำไว้กับเจ้าหนี้เดิม เมื่อปรากฏว่า ธ. นำตัวสัญญาใช้เงินมาขาย/ขายลดให้กับเจ้าหนี้เดิมและ ธ. ได้รับเงินค่าขายไปจากเจ้าหนี้เดิม ครบถ้วนแล้ว แต่หลังจากนั้น ธ. ไม่ชำระหนี้ตามตัวเงิน แม้ลูกหนี้จะนำหน่วยลงทุนกองทุนรวม สหธนาคารเอกปันผล 3 มาจำนำเป็นประกันหนี้ของ ธ. ก็ตาม แต่ความรับผิดชอบของลูกหนี้ตามสัญญา จำนำดังกล่าวย่อมไม่เกินจำนวนหนี้ประธานที่ ธ. มีต่อเจ้าหนี้เดิม ซึ่งปัญหาดังกล่าวเป็นบทบังคับ ไม่ให้ลูกหนี้ซึ่งเป็นผู้จำนำต้องรับผิดชอบชำระหนี้เกินกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ อันเป็นเรื่องเกี่ยวกับ ความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดฎีกา ศาลฎีกาย่อมยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 142 (5) ประกอบ พ.ร.บ.จัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ.2542 มาตรา 28 (2) เมื่อหนี้ตามสัญญาขายลดตัวและสัญญาคำประกันที่เจ้าหนี้นำมา ยื่นคำขอรับชำระหนี้ขาดอายุความ แต่ในส่วนหนี้จำนำนั้นตาม ป.พ.พ. มาตรา 193/27 บัญญัติว่า "ผู้รับจำนอง ผู้รับจำนำ ผู้ทรงสิทธิยึดหน่วง หรือผู้ทรงบุริมสิทธิเหนือทรัพย์สินของลูกหนี้ของตนได้ ยึดถือไว้ ยังคงมีสิทธิบังคับชำระหนี้จากทรัพย์สินที่จำนอง จำนำ หรือที่ได้ยึดถือไว้ แม้ว่า สิทธิเรียกร้อง ส่วนที่เป็นประธานจะขาดอายุความแล้วก็ตาม แต่จะใช้สิทธินั้นบังคับให้ชำระ ดอกเบี้ยที่ค้างย่อนหลังเกินห้าปีขึ้นไปไม่ได้" ดังนั้น แม้หนี้ที่ประกันจะขาดอายุความ เจ้าหนี้ก็ยังคง มีสิทธิที่จะบังคับชำระหนี้ในฐานะผู้รับจำนำ ตาม ป.พ.พ. มาตรา 748 จากราคาทรัพย์สินจำนำของ ลูกหนี้ตามต้นเงินของหนี้ประธาน แต่จะบังคับเอาดอกเบี้ยที่ค้างชำระย่อนหลังนับแต่วันที่ศาลมี คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดเกินกว่า 5 ปี ไม่ได้ ตาม พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 100 ประกอบ ป.พ.พ. มาตรา 193/27, 748 (1) เมื่อสัญญาขาย/ขายลดตัวเงิน ระบุว่า ธ. ลูกหนี้ชั้นต้นยอมเสียดอกเบี้ยแก่เจ้าหนี้เดิมในอัตรา เอ็ม.อาร์.อาร์. บวก 2 ต่อปี ขณะทำสัญญา เท่ากับร้อยละ 16.50 ต่อปี เจ้าหนี้จึงมีสิทธิเรียกดอกเบี้ยจากลูกหนี้ได้ตามอัตราดังกล่าว แต่เมื่อ เจ้าหนี้ฎีกาขอดอกเบี้ยมาในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี จึงกำหนดให้ตามที่เจ้าหนี้ขอ

คำพิพากษา

คดีสืบเนื่องมาจากศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้ (จำเลย) เด็ดขาด เมื่อวันที่

27 พฤศจิกายน 2552 เจ้าหนี้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในมูลหนี้ขายลดตั๋วเงิน คำประกัน จำน่าและ
ตัวสัญญาใช้เงินจำนวน 19,105,968.77 บาท จากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ในฐานะเจ้าหนี้มีประกัน
ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 96 (3) เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์นัดตรวจคำ
ขอรับชำระหนี้ ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 104 แล้ว ไม่มีผู้ใดโต้แย้งคำขอรับ
ชำระหนี้ของเจ้าหนี้รายนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สอบสวนแล้วมีความเห็นว่า เจ้าหนี้อยู่ในฐานะ
เจ้าหนี้มีประกันโดยมีสิทธิเหนือทรัพย์สินของลูกหนี้ในทางจำนำตามพระราชบัญญัติล้มละลาย
พ.ศ.2483 มาตรา 6 จึงมีสิทธิได้รับชำระหนี้ในฐานะเจ้าหนี้มีประกันตามมาตรา 96 (3) และแม้ว่า
หนี้ประธานขาดอายุความแล้วก็ไม่ทำให้สัญญาจำนำระงับสิ้นไป เห็นควรให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้
ตามสัญญาจำนำในวงเงินไม่เกิน 7,500,000 บาท จากการขายทอดตลาดหน่วยลงทุนกองทุนรวม
สหธนาคารเอกปิ่นผล 3 เลขทะเบียนผู้ถือหน่วยลงทุน 2730026 เลขที่ใบสำคัญ 005822 จำนวน
250,000 หน่วย และเลขที่ใบสำคัญ 005832 จำนวน 500,000 หน่วย ก่อนเจ้าหนี้ยื่น ยกคำขอรับ
ชำระหนี้ในมูลหนี้ขายลดตั๋วเงิน คำประกันและตัวสัญญาใช้เงินในส่วนที่เกินวงเงินจำนำ และ/
หรือส่วนที่ขาดอยู่จากการขายทอดตลาดทรัพย์สินจำนำเสียทั้งสิ้น ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งอนุญาต
ให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ตามความเห็นของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เจ้าหนี้อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์
คดีชำนาญพิเศษพิพากษาแก้เป็นว่า โดยมีเงื่อนไขว่า หากเจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้จากนายธวัช ผู้ขาย
ลดตั๋วและออกตัวสัญญาใช้เงิน หรือจากการขายทอดตลาดทรัพย์สินจำนำของนายธวัชแล้วเพียงใด ก็
ให้สิทธิที่จะได้รับชำระหนี้ในคดีนี้ลดลงเพียงนั้น นอกจากนี้แก้ไขให้เป็นไปตามคำสั่งศาลล้มละลาย
กลาง ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นนี้ให้เป็นพับ เจ้าหนี้ฎีกาโดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกา
วินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงเบื้องต้นที่คู่ความไม่ได้แย้งกันฟังยุติได้ว่า เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2539 นายธวัช
ออกตัวสัญญาใช้เงินจำนวน 5,900,000 บาท และทำสัญญาขายลดตั๋วเงินดังกล่าวต่อธนาคาร
สหธนาคาร จำกัด (มหาชน) เจ้าหนี้เดิม ตกลงชำระดอกเบี้ยอัตรา เอ็ม.อาร์.อาร์. บวก 2 ต่อปี
กำหนดชำระดอกเบี้ยทุกเดือน เริ่มงวดแรกในวันที่ 31 ตุลาคม 2539 หากผิณดยอมให้บังคับ
ชำระหนี้ได้ทันที โดยจำนำหน่วยลงทุนกองทุนรวมสหธนาคารเอกปิ่นผล 3 เลขทะเบียนผู้ถือหน่วย
ลงทุน 1734725 เลขที่ใบสำคัญ 005821 จำนวน 250,000 หน่วยเป็นประกัน กับมีลูกหนี้เป็น
ผู้ค้ำประกันและจำนำหน่วยลงทุนกองทุนรวมสหธนาคารเอกปิ่นผล 3 เลขทะเบียนผู้ถือหน่วย
ลงทุน 2730026 เลขที่ใบสำคัญ 005822 จำนวน 250,000 หน่วย และเลขที่ใบสำคัญ 005832
จำนวน 500,000 หน่วย เป็นประกันการชำระหนี้ แต่ผู้ขายลดตั๋วไม่ชำระหนี้ ต่อมาเจ้าหนี้เดิมโอน
สิทธิเรียกร้องที่มีต่อผู้ขายลดตั๋วสัญญาใช้เงินและลูกหนี้ในฐานะผู้ค้ำประกันและผู้จำนำกับโอน
สิทธิการรับจำนำแก่เจ้าหนี้ ขณะที่เจ้าหนี้นำหนี้ขายลดตั๋ว ตัวสัญญาใช้เงินและสัญญาค้ำประกัน
ข้างต้นมายื่นขอรับชำระหนี้ หนี้ตามสัญญาขายลดตั๋วเงิน ตัวสัญญาใช้เงินและสัญญาค้ำประกัน
ขาดอายุความแล้ว คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของเจ้าหนี้ว่า เจ้าหนี้มีสิทธิได้รับชำระหนี้
ดอกเบี้ยในต้นเงินจำนำย้อนหลังเป็นเวลาห้าปีหรือไม่ เพียงใด แต่เห็นควรวินิจฉัยก่อนว่า ที่ศาลล่าง
ทั้งสองมีคำสั่งและคำพิพากษาให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ตามสัญญาจำนำในวงเงินไม่เกิน 7,500,000
บาท ตามความเห็นของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ชอบหรือไม่ เห็นว่า คดีนี้เจ้าหนี้ยื่นคำขอรับ
ชำระหนี้ในมูลหนี้ขายลดตั๋วเงิน คำประกัน ตัวสัญญาใช้เงิน และจำนำ จากกองทรัพย์สินของลูกหนี้
ในฐานะเจ้าหนี้มีประกันตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 96 (3) จาก
การขายทอดตลาดหน่วยลงทุนกองทุนรวมสหธนาคารเอกปิ่นผล 3 ทรัพย์สินจำนำของลูกหนี้ที่นำมา
เป็นประกันหนี้ของนายธวัช หนี้ตามสัญญาจำนำดังกล่าวจึงเป็นหนี้อุปกรณ์ที่มีขึ้นเพื่อเป็นประกัน

การชำระหนี้ประธานคือ หนี้ตามสัญญาขาย/ขายลดตัวเงินที่นายธวัชทำไว้กับเจ้าหนี้เดิม เมื่อปรากฏว่า นายธวัชนำตัวสัญญาใช้เงินลงวันที่ 1 ตุลาคม 2539 จำนวน 5,900,000 บาท มาขาย/ขายลดให้กับเจ้าหนี้เดิมและนายธวัชได้รับเงินค่าขายไปจากเจ้าหนี้เดิมครบถ้วนแล้ว แต่หลังจากนั้นนายธวัชไม่ชำระหนี้ตามตัวเงิน แม้ลูกหนี้นำหน่วยลงทุนกองทุนรวมสหธนาคารเอกปิ่นผล 3 จำนวน 750,000 หน่วย มูลค่าหน่วยละ 10 บาท รวมเป็นมูลค่า 7,500,000 บาท มาจำหน่ายเป็นประกันหนี้ของนายธวัชก็ตาม แต่ความรับผิดชอบของลูกหนี้ตามสัญญาจำนำดังกล่าวย่อมไม่เกินจำนวนหนี้ประธานที่นายธวัชมีต่อเจ้าหนี้เดิม คือ 5,900,000 บาท ที่ศาลล่างทั้งสองมีคำสั่งและคำพิพากษาให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ตามสัญญาจำนำในวงเงินไม่เกิน 7,500,000 บาท ตามความเห็นของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มานั้นจึงไม่ชอบ และปัญหาดังกล่าวเป็นบทบังคับไม่ให้ลูกหนี้ซึ่งเป็นผู้นำต้องรับผิดชอบชำระหนี้เกินกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ อันเป็นเรื่องเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดฎีกา ศาลฎีกาย่อมยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 142 (5) ประกอบพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ.2542 มาตรา 28/2 ส่วนปัญหาว่า เจ้าหนี้มีสิทธิได้รับชำระหนี้ดอกเบี้ยในต้นเงินจำนำย้อนหลังเป็นเวลาห้าปีหรือไม่ เพียงใดนั้น เห็นว่าตามสัญญาขาย/ขายลดตัว ข้อ 3 ระบุว่า หากตัวเงินที่นำมาขาย/ขายลดให้แก่ธนาคาร ธนาคารไม่ได้รับเงินตามตัวเงินไม่ว่าด้วยเหตุใดก็ตามหรือมีเหตุที่ทำให้หลักประกันอันได้ให้ไว้มีมูลค่าลดน้อยถอยลงหรือผู้ขายผิดนัดชำระดอกเบี้ยให้ถือว่าผู้ขายผิดสัญญาและธนาคารมีสิทธิที่จะบังคับชำระหนี้ตามสัญญานี้ได้ทันที โดยผู้ขายยอมรับผิดชอบใช้เงินตามจำนวนที่ปรากฏในตัวเงินพร้อมดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดของธนาคารนับแต่วันผิดสัญญาเป็นต้นไปจนกว่าธนาคารจะได้รับชำระหนี้เสร็จสิ้น แต่ตามรายการค่านวณยอดหนี้ มีเพียงรายการที่เจ้าหนี้คิดดอกเบี้ยเท่านั้น โดยพยานหลักฐานของเจ้าหนี้ไม่ปรากฏว่านายธวัชซึ่งเป็นลูกหนี้ขึ้นต้นชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ครั้งสุดท้ายเมื่อใด ทั้งข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติตามความเห็นของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แล้วว่า นายธวัชผิดนัดตั้งแต่วันครบกำหนดชำระหนี้งวดแรกวันที่ 31 ตุลาคม 2539 ตามที่ระบุไว้ในสัญญาขาย/ขายลดตัวเงิน เจ้าหนี้จึงชอบที่จะเรียกร้องให้ลูกหนี้ในฐานะผู้ค้ำประกันและผู้จำหน่ายประกันหนี้ของนายธวัชชำระหนี้ทั้งหมดได้ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2539 โดยหาจำต้องทวงถามให้ลูกหนี้ชำระหนี้ตามสัญญาจำนำหรือมีหนังสือบอกกล่าวบังคับจำนำไปยังลูกหนี้ก่อนดังที่ศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษวินิจฉัยมาไม่ เมื่อข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติแล้วว่า หนี้ตามสัญญาขายลดตัวและสัญญาค้ำประกันที่เจ้าหนี้นำมายื่นคำขอรับชำระหนี้ขาดอายุความ แต่ในส่วนหนี้จำนำนั้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/27 บัญญัติว่า "ผู้รับจำนอง ผู้รับจำนำ ผู้ทรงสิทธิยึดเหนี่ยว หรือผู้ทรงบุริมสิทธิเหนือทรัพย์สินของลูกหนี้ของตนได้ยึดถือไว้ ยังคงมีสิทธิบังคับชำระหนี้จากทรัพย์สินที่จำนอง จำนำ หรือที่ได้ยึดถือไว้ แม้ว่าสิทธิเรียกร้องส่วนที่เป็นประธานจะขาดอายุความแล้วก็ตาม แต่จะใช้สิทธินั้นบังคับให้ชำระดอกเบี้ยที่ค้างย้อนหลังเกินห้าปีขึ้นไปไม่ได้" ดังนั้น แม้หนี้ที่ประกันจะขาดอายุความ เจ้าหนี้ก็ยังคงมีสิทธิที่จะบังคับชำระหนี้ในฐานะผู้รับจำนำ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 748 จากระาคาทรัพย์สินจำนำของลูกหนี้ตามต้นเงินของหนี้ประธานจำนวน 5,900,000 บาท แต่จะบังคับเอาดอกเบี้ยที่ค้างชำระย้อนหลังนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดเกินกว่า 5 ปี ไม่ได้ ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 100 ประกอบประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/27 และมาตรา 748 (1) เมื่อสัญญาขาย/ขายลดตัวเงิน ระบุว่า นายธวัชลูกหนี้ขึ้นต้นยอมเสียดอกเบี้ย

แก่เจ้าหนี้เดิมในอัตรา เอ็ม.อาร์.อาร์. บวก 2 ต่อปี ขณะทำสัญญาเท่ากับร้อยละ 16.50 ต่อปี เจ้าหนี้จึงมีสิทธิเรียกดอกเบี้ยจากลูกหนี้ได้ตามอัตราดังกล่าว แต่เมื่อเจ้าหนี้ฎีกาขอดอกเบี้ยมาในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี จึงกำหนดให้ตามที่เจ้าหนี้ขอ ที่ศาลล่างทั้งสองมีคำสั่งและคำพิพากษาไม่ให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ดอกเบี้ยในต้นเงินจำนำมานั้น ไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา ฎีกาของเจ้าหนี้ฟังขึ้น พิพากษาแก้เป็นว่า ให้เจ้าหนี้มีสิทธิได้รับชำระหนี้ตามสัญญาจำนำในต้นเงิน จำนวน 5,900,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงินจำนวนดังกล่าว นับแต่วันที่ 27 พฤษภาคม 2552 (วันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด) ย้อนหลังขึ้นไป 5 ปี จากการขายทอดตลาดหน่วยลงทุนกองทุนรวมสหธนาคารเอกปิ่นผล 3 เลขทะเบียนผู้ถือหน่วยลงทุน 2730026 เลขที่ใบสำคัญ 005822 จำนวน 250,000 หน่วย และเลขที่ใบสำคัญ 005832 จำนวน 500,000 หน่วย ก่อนเจ้าหนี้อื่น นอกจากที่แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษ ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นนี้ให้เป็นพับ

องค์คณะ

เกียรติพงศ์ อมาตยกุล · ปิยะกุล บุญเพิ่ม · พิสุทธิ ศรีขจร

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: thai-legal-corpus (CC-BY-4.0) ← deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/1127/2563>